

2017-10-27
Remissvar

Dnr Komm2017/01032/S 1985:A

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet Så stärker vi den personliga integriteten (SOU 2017:52)

(dnr Ju2017/05090)

Statens medicinsk-etiska råd (Smer) har i uppdrag att belysa medicinsk-etiska frågor ur ett övergripande samhällsperspektiv. Smer kommenterar de förslag som är av särskild vikt utifrån detta perspektiv.

Sammanfattning

Smer tillstyrker förslagen

- att en myndighet får i uppdrag att initiera och stödja utarbetandet av uppförandekoder för tillämpningen av dataskyddsförordningen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst
- att ansvaret för en ändamålsenlig och säker hantering av personuppgifter förtydligas i patientdatalagen.
- Att en lagstadgad tystnadsplikt för försäkringsföretagen och deras anställda avseende personuppgifter införs.

Allmänt

Etiskt sett utgör hanteringen av personuppgifter inom hälso- och sjukvården enligt Smer en avvägning mellan flera olika intressen som alla är legitima. Ett gemensamt intresse för alla parter är att den information som finns är korrekt och uppdaterad. Ur patientsäkerhetssynpunkt är det viktigt att information som är av betydelse för beslut om patientens vård och behandling finns lättillgänglig när den behövs. Professionerna har ett intresse av system som inte är för krångliga och gör arbetet ineffektivt. Patienterna som kollek-

tiv har intresse av att information ur patientjournaler och register kan användas för uppföljning, utvärdering och forskning.

Samtidigt måste enligt Smers uppfattning även den del av befolkningen som är skeptisk kunna känna sig trygg i att personlig information endast når de som har ett behov av den. Möjligheten att radera eller begränsa tillgången till sina uppgifter, liksom att lämna graderat eller villkorat samtycke, måste bli större. Insynen i hur elektroniska journaler och register hanteras måste bli bättre.

Avsnittsvisa kommentarer

7. Hälso- och sjukvård och välfärdsteknik inom socialtjänsten

Mot bakgrund av att många vårdgivare enligt Datainspektionen inte lever upp till patientdatalagens bestämmelser om behörighetsstyrning och åtkomstkontroll *delar Smer* Integritetskommitténs bedömning att det är lämpligt att staten tar ett ansvar för att införa uppförandekoder i dataskyddsförordningens mening inom hälso- och sjukvården. *Smer delar* också kommitténs bedömning att vårdgivares ansvar att se till att dokumenterade personuppgifter hanteras och förvaras så att obehöriga inte kan ta del av dem kan behöva regleras mer uttryckligt i lag än i dag.

Smer tillstyrker förslagen att:

- en myndighet får i uppdrag att initiera och stödja utarbetandet av uppförandekoder för verksamhet inom hälso- och sjukvård och socialtjänst, samt att en myndighet får i uppdrag att vara sekretariat för uppförandekoder för informationssäkerhet och dataskydd inom hälso- och sjukvård samt socialtjänst,
- att de bestämmelser som reglerar det övergripande ansvaret för en säker och ändamålsenlig hantering av personuppgifter inom hälso- och sjukvården samlas i ett särskilt kapitel i patientdatalagen,
- att det införs en bestämmelse i patientdatalagen om att huvudmannen har ansvar för att ställa krav på att vårdgivare som är verksamma inom huvudmannens område hanterar personuppgifter på ett ändamålsenligt och säkert sätt,
- att det införs bestämmelser i patientdatalagen om att vårdgivare ska se till att dokumenterade personuppgifter hanteras och förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem,

- att det anges i patientdatalagen att vårdgivare ska se till att de informationssystem som innehåller personuppgifter är lätta att använda, stödjer det kliniska arbetet, underlättar arbetet med kvalitetsutveckling, underlättar samverkan och utbyte av uppgifter samt är utformade på sådant sätt att patienternas integritetsskydd tillgodoses.
- att låta utreda möjligheten till en ny lagstiftning som reglerar hanteringen av personuppgifter inom socialtjänsten.

Smer instämmer vidare i kommitténs bedömning att det behövs införas bestämmelser om ställföreträdare för beslutsoförmögna i vård- och omsorgssituationer, vilka kan ta ställning till vård- och omsorgsinsatser samt den personuppgiftshantering som hör ihop med dessa.

8. E-förvaltning

Smer är positivt till Integritetskommitténs förslag att den myndighet som får det samlade ansvaret för den offentliga förvaltningens digitalisering även får ansvar för skyddet av den personliga integriteten och särskilt att stödja lösningar som utnyttjar integritetsskyddande arbetssätt och teknik

Smer är även positivt till förslaget att låta utreda hur statliga och kommunala myndigheter arbetar med så kallad ”medborgarprofilering”, hur myndigheterna bör arbeta med sådana kontroller och vilka lagändringar som behövs.

10. Försäkringsverksamhet

Smer tillstyrker till förslaget att regeringen vidtar åtgärder för att genomföra en lagstadgad tystnadsplikt för försäkringsföretagen och deras anställda avseende personuppgifter.

13. Samhällets skyddsmekanismer

Slutligen är *Smer positivt* till att Datainspektionen får i uppdrag att följa och beskriva utvecklingen på IT-området när det gäller frågor om personlig integritet och ny teknik och att detta uppdrag även omfattar de legala förutsättningarna för integritetsskyddet, samt och att myndigheten årligen ska redogöra för regeringen i vilken mån rättsmedlen är tillräckliga för att skydda registrerades rättigheter.

Remissvaret beslutades vid ordinarie sammanträde den 27 oktober 2017. I beslutet har deltagit Sven-Olov Edvinsson, Åsa Gyberg-Karlsson, Magnus Harjapää och Chatrine Pålsson Ahlgren, samtliga ledamöter i rådet. I beredningen av ärendet deltog även Lars Berge-Kleber, Emil Bergschöld, Ingemar Engström, Göran Hermerén, Ann Johansson, Olle Olsson, Bengt Rönngren, Nils-Eric Sahlin, Anna Singer och Elisabet Wennlund, samtliga sakkunniga i rådet. Michael Lövtrup, utredningssekreterare, har varit föredragande.

För rådet,

Kjell Asplund
Ordförande

Statens medicinskt-etiska råd